

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VAN LOCATIE VREDING TE EMMEN.

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2010);
Toetsing Flora- en faunavet van locatie Vreding te Emmen.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie BV te Assen,
in opdracht van Grontmij Noord.*

in opdracht van:

GRONTMIJ NOORD

contactpersoon:

DHR H. PRAAMSTRA

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE BV

Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643 email: info@burobakker.nl

Projectleiding:

Ir. M.S. Van Kerkevoorde

Veldwerk en rapportage:

Ing. W. Pronk

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	1
1.4	DE VOGELRICHTLIJN EN HABITATRICHTLIJN	2
1.5	ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	3
1.6	RODE LIJSTEN.....	3
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA	5
2.3.1	Vogels.....	5
2.3.2	Zoogdieren.....	5
2.3.3	Amfibieën, vissen en reptielen	5
2.3.4	Overige fauna.....	6
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	7
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN.....	7
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	7
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	7
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	8

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Voor het terrein van het voormalig politiebureau te Emmen bestaan nieuwbouwplannen. Het politiebureau is reeds gesloopt. Omdat bij de werkzaamheden negatieve effecten op in de Flora- en faunawet beschermde soorten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, is een toetsing aan deze wetgeving noodzakelijk.

Figuur 1: Overzicht van het plangebied (rood omlijnd). Het lichtgroene en het bruine deel worden zeker bebouwd, het donkergroene deel waarschijnlijk niet, maar behoort wel tot het plangebied.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd om op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beschouwing op te stellen over de aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Daarmee worden soorten bedoeld die worden beschermd door de Flora- en faunawet.

Op 3 februari 2010 is een ecologische verkenning in het gebied uitgevoerd. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast zijn ook inschattingen gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.

- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of hollen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Categorie 1:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).
- Categorie 2:** Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.
- Categorie 3:** Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.
- Vogels:** Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3). Nesten van roofvogels, uilen en enkele kolonievogels zijn jaarrond beschermd en vallen buiten de gedragscode.

1.4 DE VOGELRICHTLIJN EN HABITATRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn beide verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd en zijn soorten opgenomen met een

veel strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten. Voor vogels betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

Daarnaast zijn in het kader van de Vogelrichtlijn speciale beschermingszones aangewezen, waarin populaties van sommige vogelsoorten extra worden beschermd. Deze speciale beschermingszones, de voormalige Vogelrichtlijngebieden, zijn samen met de gebieden die in het verleden zijn aangemeld in het kader van de Habitatrichtlijn onderdeel van Natura 2000, een Europees netwerk van natuurgebieden. Nederland telt in totaal 162 Natura 2000-gebieden. De officiële aanwijzing tot Natura 2000-gebieden is inmiddels in gang gezet. De bescherming van de Natura 2000 gebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet, waarin de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn geïmplementeerd. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet.

Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied, noch is het op korte afstand van een dergelijk gebied gelegen. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

1.5 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland en heeft tot doel om de natuurwaarden in het land te stabiliseren. De EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn. Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en hebben geen juridische status. Alleen Rode lijstsoorten die ook in de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet zijn opgenomen, genieten een vorm van bescherming. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het te onderzoeken plangebied bestaat uit het terrein van het voormalig politiebureau van Emmen. Er bevinden zich enkele grote bulten aarde en klei in het midden van het terrein. Het wordt aan drie zijden omzoomd door bomen, aan de noordwestzijde door een lage haag en een muurtje. Het is niet toegankelijk voor publiek, er zijn hekken om het terrein geplaatst. Aan de westzijde van het plangebied, langs de Vreding, bevinden zich een rij oude en hoge Zomereiken. In het zuiden bevindt zich een bosje, ook uit oudere en hoge bomen bestaande.

Figuur 3: Impressie van het plangebied.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Omdat het veldbezoek buiten het groeiseizoen is gebracht en omdat er nog sneeuw lag, kunnen soorten gemist worden. Op basis van het biotoop is een inschatting gemaakt van het potentieel voorkomen van zwaarder beschermde plantensoorten.

De ondergrond bestaat voornamelijk uit aarde en steen, op enkele plaatsen hebben zich plassen gevormd. Vegetatie is zeer spaarzaam aanwezig. De beplanting bestaat uit een aantal sierheesters en groenblijvers, welke alle gecultiveerde soorten zijn. Er staat een aantal bomen, waarvan de meeste Zomereik en Linde zijn. Deze staan op het terrein zelf en zullen worden verwijderd. Ten westen en ten zuidwesten van het terrein staan een aantal hogere en oudere bomen, waaronder Zomereik en populier. Het bosje in het zuidwesten herbergt ook nog enkele sparren en hulstbomen. Veel van de hoge oude bomen zijn sterk overgroeid met klimop. Van deze bomenrij en het bosje is het nog niet zeker of deze wel of niet zullen worden verwijderd. Wilde beschermde plantensoorten komen hier niet voor en kunnen ondanks het tijdstip van het veldbezoek, worden uitgesloten.

2.3 FAUNA

Op basis van het aangetroffen biotoop kan een klein aantal beschermde diersoorten in het onderzoeksgebied voorkomen. Hieronder wordt de verwachte aanwezige fauna per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Tijdens het veldbezoek werd een aantal vogels waargenomen. Dit waren enkele Roeken, Kauwen, Houtduiven en een Koolmees. In één van de Lindes werd een vogelnest van een zangvogel waargenomen. Nesten en broedplaatsen van jaarrond beschermde soorten werden niet aangetroffen.

De hoge bomen kunnen goed dienst doen als broedgelegenheid voor wat grotere vogelsoorten zoals Houtduif en Ekster. De eiken en populieren in het bosje in het zuidwesten die helemaal overgroeid zijn met klimop zijn zeer geschikt voor veel soorten kleine vogels om in te foerageren en in te broeden. Het dichte bladerdek van de klimop biedt veel dekking en trekt insecten aan die als voedsel dienen. De stammen van de klimop zorgen voor ondiepe holtes die benut worden als nestkom voor bijvoorbeeld de Winterkoning, Heggemus, maar eventueel ook Merel en Zanglijster.

2.3.2 ZOOGDIEREN

De sneeuw die nog aanwezig was tijdens het veldbezoek bood de mogelijkheid voor het waarnemen van duidelijke sporen. Zo werd er, behalve veel sporen van huiskatten, tevens het looppad van een Steenmarter aangetroffen. Deze soort is bekend uit Emmen (waar hij ook overlast veroorzaakt) (www.emmen.nl). Er werden geen mogelijke verblijfplaatsen voor deze soort aangetroffen binnen het plangebied. Aan de sporen te zien heeft hij hier hooguit 1 á 2 maal rondgelopen op zoek naar voedsel of een schuilplek.

Er werden tijdens het veldbezoek geen holtes in de bomen waargenomen die dienst zouden kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen. Echter, de hoogte van de bomen en ook de dichte klimop zorgen ervoor dat vanaf de grond holtes moeilijk waar te nemen zijn. Hierdoor zijn ze niet met zekerheid volledig uit te sluiten. Tevens bestaat de kans dat de bomenrij langs de Vreding dienst doen als vliegroute van verblijfplaatsen in de stad naar foerageergebieden net buiten de stad. De directe omgeving van de bomen zelf kan ook dienst doen als foerageergebied. Klimop trekt namelijk veel insecten, waaronder nachtvinders aan. De bomen die op het terrein zelf staan en zeker zullen worden verwijderd zijn te jong en te dun om holtes te kunnen bevatten en zijn daarmee niet geschikt voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verder komen mogelijk enkele lichtbeschermde zoogdiersoorten voor, zoals de Bosmuis, Bosspitsmuis en Huisspitsmuis. Dit zijn alle soorten opgenomen op tabel 1 van de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen van andere soorten met een zwaarder beschermingsregime worden niet in het plangebied verwacht.

2.3.3 AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN

Er is geen open water in het plangebied, dit sluit het voorkomen van alle vissen en het voortplantingsbiotoop van amfibieën uit. Ook is er geen geschikt overwinteringsbiotoop voor amfibieën waargenomen. In theorie zou de dikke bladlaag onder de bomen in het zuidwesthoek van het plangebied als zodanig dienst kunnen doen. Dit is echter niet waarschijnlijk omdat dit voor amfibieën niet tot nauwelijks bereikbaar is door de omliggende wegen en straten. Voor reptielen is ook geen geschikt biotoop aanwezig.

Er bevindt zich in het plangebied geen geschikt biotoop voor amfibieën, vissen of reptielen. Soorten uit deze groepen kunnen worden uitgesloten.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Overige soorten zoals beschermde vlinders en libellen worden niet verwacht, hiervoor is geen geschikt biotoop aanwezig.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en mogelijk aanwezige beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor schade aan soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor schade aan de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type waarneming	Cat.1	Cat.2	Cat.3
Zoogdieren	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	A	x		
	Bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)	A	X		
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	A	X		
	Vleermuizen	D			X
Vogels	Alle broedvogels	B/C			X

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Type waarneming: A=waarschijnlijk aanwezig, B=sporen/holen/nesten aanwezig, C=zichtwaarneming, D=mogelijk aanwezig, nader onderzoek noodzakelijk. Tabel 1=algemene maar beschermde soorten, Tabel 2=overige soorten, Tabel 3=strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Bij een beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet zijn in de eerste plaats vaste verblijfplaatsen en groeiplaatsen van belang. Daaronder valt ook de functionele leefomgeving die nodig is om te overleven, zoals foerageergebied.

In geval van het uitvoeren van de werkzaamheden tijdens het broedseizoen is het mogelijk dat één of meerdere vogelsoorten en hun legsels worden verstoord en/of gedood.

Ten tijde van het onderzoek was nog niet geheel zeker of de hoge bomen ten zuiden en westen van het plangebied wel of niet gekapt gaan worden. Mocht blijken dat dit wel het geval is, dan is het mogelijk dat er foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen verloren gaan. Tevens zijn holtes in bomen niet met zekerheid uit te sluiten, dus is het ook mogelijk dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan, waarbij ook exemplaren kunnen worden gedood.

De werkzaamheden zullen mogelijk leiden tot het verdwijnen van leefgebied en verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten (tabel 1 Flora- en faunawet). De negatieve effecten zullen echter niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Ten aanzien van de broedvogels dient het broedseizoen te worden ontzien. Dit houdt in dat gedurende het broedseizoen de werkzaamheden niet mogen worden gestart. Het broedseizoen loopt van half maart tot en met juli. Werkzaamheden die vóór aanvang van het broedseizoen zijn gestart, mogen in het broedseizoen doorlopen, als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er in de tussentijd geen vogels zijn begonnen met broeden.

Indien de bomen aan de west- en zuidzijde van het terrein gekapt gaan worden is het noodzakelijk dat er op het wel of niet voorkomen van vleermuizen wordt gecontroleerd, door middel van een nader onderzoek. Als hieruit blijkt dat vleermuizen gebruik maken van het plangebied is compensatie en mitigatie aan de orde. Compensatie voor verblijfplaatsen bestaat in de regel uit het opnieuw aanbieden van geschikte gelegenheid, hoewel verblijfplaatsen

in bomen moeilijk te compenseren zijn. Compensatie voor het verlies van foerageergelegenheid en vliegroutes bestaat meestal uit het opnieuw aanplanten van bomen. Mitigatie bestaat meestal uit het uitvoeren in de voor vleermuizen minst kwetsbare periode in het jaar.

Voor schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet (tabel 1 soorten) hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet, zie § 1.3). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen. Hiertoe kan ervoor worden gekozen om het leefgebied voor deze soorten ongeschikt te maken.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Ten aanzien van broedvogels moet rekening worden gehouden met het broedseizoen, zoals beschreven in de vorige paragraaf.

Ten aanzien van vleermuizen het volgende. Indien besloten wordt om de bomen langs de Vreding en aan de zuidzijde van het terrein te kappen, moet er een nader onderzoek worden uitgevoerd. Dit gebeurt aan de hand van het Vleermuisprotocol van 2 april 2009 en beslaat het zomerhalfjaar (tussen april en oktober). Indien hieruit blijkt dat vleermuizen gebruik maken van het plangebied, kunnen, via een gedetailleerd en bindend activiteitenplan, de werkzaamheden aangepast plaatsvinden. Indien besloten wordt de bomen te behouden, zijn er geen belemmeringen en hoeft er alleen nog rekening te worden gehouden met het broedseizoen.

Alle gevonden en te verwachten soorten in het plangebied zijn licht beschermd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft voor deze soorten niet te worden aangevraagd. De algemene zorgplicht (zie § 1.3) is dan wel van kracht.

februari 2010

Vormgeving:
Joop Striker, Assen